

प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, सबै समूह, सबै उपसमूह, नवौं तह वा सो सरहका पदहरूको खुला, आन्तरिक र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण:- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

प्रथम चरण (First Phase):- लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

Paper	Subject		Marks	Full Marks	Pass Marks	No. Questions & Weightage	Time Allowed
I	General Subject	Part I: Management	50	100	40	6 X 5 = 30 (Short answer) 2 x 10 = 20 (Long answer)	3:00 hrs.
		Part II: General Health Issues and Legal Aspects	50			4 X 5 = 20 (Short answer) 3 X 10 = 30 (Long answer)	
II	Technical Subject			100	40	4 X 15 = 60 (Critical Analysis) 2 X 20 = 40 (Problem Solving)	3:00 hrs.

द्वितीय चरण : (Second Phase)

Paper	Subject	Full Marks	Time Allowed
	Interview	30	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गतका सबै समूह/सबै उपसमूहहरूको लागि प्रथम पत्रको पाठ्यक्रमको विषयवस्तु एउटै हुनेछ । तर द्वितीय पत्र Technical Subject को पाठ्यक्रम समूह/उपसमूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथमपत्रको लिखित परीक्षा समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्रको Part I र Part II को लागि छुट्टाछुट्टै (Part I को लागि एउटा र Part II को लागि एउटा) उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् भने द्वितीय पत्रको लागि प्रत्येक प्रश्नका उत्तरपुस्तिकाहरू छुट्टाछुट्टै हुनेछन् ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, नीति, ऐन, नियमहरू यो पाठ्यक्रम स्वीकृत हुँदा कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्नेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८१/०५/०६

प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, सबै समूह, सबै उपसमूह, नवौं तह वा सो
सरहका पदहरुको खुला, आन्तरिक र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

Paper I: General Subject

Part I: Management

(50Marks)

1. Management: - concept, principles, functions, scope, role, level and skills of managers
2. Hospital management system and administration
3. Health manpower recruitment and development
4. Participative management: concept, advantages and disadvantages, techniques of participation
5. Time management: concept, advantages, and disadvantages
6. Conflict management: concept, approaches to conflict management, levels of conflict, causes of conflict and strategies for conflict management
7. Stress/burnout management: concept, causes and sources of stress, techniques of stress/burnout management
8. Disaster management: concept, importance and its implication in service delivery
9. Change management: concept, importance and its implication in service delivery
10. Diversity management: concept, importance and its implication in service delivery
11. Appreciative inquiry: concept, basic principles and management
12. Financial management: concept, approaches, budget formulation and Implementation, auditing, fiscal management and financial accountability
13. Human resource management: concept, functions and different aspects
14. Planning: concept, principles, nature, types, instrument and steps
15. Leadership: concept, functions, leadership styles, leadership and management effectiveness
16. Coordination: concept, need, types, techniques, and approaches of effective coordination
17. Communication: concept, communication process and barrier to effective communication, techniques for improving communication
18. Good governance: Concept and characteristics

प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, सबै समूह, सबै उपसमूह, नवौं तह वा सो सरहका पदहरूको खुला, आन्तरिक र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

Part II: General Health Issues and Legal Aspects

(50 Marks)

1. Constitution of Nepal (health and welfare issues)
2. National Health Policy, 2076
3. Health services act 2053, health service regulation, 2055
4. Public Health Service Act,2075
5. Public Health Service Regulation,2077
6. Province Civil Service Act,2080
7. Province Civil Service Regulation,2080
8. Province Good Governance Act, 2076
9. Province Good Governance Regulation, 2077
10. Public Procurement Act,2063
11. Public Procurement Regulation,2064
12. Economic Procedure and Financial Accountability Act,2076
13. Economic Procedure and Financial Accountability Regulation,2077
14. Security of Health Workers and Organization Act,2066
15. Local Government Operation Act,2074 (Health sector)
16. Current Periodic Plan of Nepal and Lumbini Province
17. Second long term health plan (1997-2017)
18. Sustainable Development Goal(SDG)
19. Health sector organizational structures : Federal, Provincial and Local level
20. International health agencies: role and responsibilities of WHO, UNICEF, UNFPA and interagency relationships
21. Professional councils and related regulations
22. Medical and health professional ethics : In general and its application
23. Indigenous and traditional faith healing and health practices
24. Supervision, types and its usage in health sector
25. Monitoring and evaluation system in health
26. Health Management information system (HMIS)
27. Health insurance and financing in health care
28. Effects of environment in public health: air pollution, domestic pollution, noise pollution

प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, सबै समूह, सबै उपसमूह, नवौं तह वा सो सरहका पदहरूको खुला, आन्तरिक र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

29. Health care waste management
30. Climate change and its impact on public health
31. Importance of water, sanitation and hygiene in public health
32. Effects of disaster in public health: deforestation, land slide, flood, earthquake and fire
33. Health volunteers' involvement in health service delivery
34. Community involvement in health service delivery
35. Counseling: - concept, type, importance and its application in health service delivery

प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश

Paper II: Technical Subject

खण्ड क

५० अङ्क

१. बृहत्रयी र लघुत्रयीको समय सापेक्ष रूपमा चिकित्साको ज्ञान र त्यसको प्रायोगिक अध्ययन ।
२. सुश्रुत संहिता ग्रन्थमा शल्यक्रियाको महत्व, उपादेयता र अध्ययन ।
३. आयुर्वेदका मौलिक सिद्धान्तहरूको ज्ञान र त्यसको चिकित्सामा महत्व ।
४. द्रव्यगुणः-
 - ४.१. द्रव्यगुण विज्ञानः— परिभाषिक शब्दहरू, बर्गहरू निघण्टुहरूको ज्ञान, ऐतिहासिक विवेचना, वातावरणीय सम्बन्ध, द्रव्य संकलन अवधि, जडिबुटी चिन्ने शास्त्रीय विधि, एकल द्रव्य प्रयोग, संकलित द्रव्य प्रयोग अवधि। द्रव्यहरूको आमयिक प्रयोग र मात्रा/निषेधित अवस्था। प्रचलित द्रव्यहरूको रस, गुण, रस वीर्य, विपाक, आमयिक प्रयोग र प्रभावको अध्ययन ।
५. रस शास्त्र, भैषज्य कल्पना :-
 - ५.१. रस शास्त्रको इतिहास, रस, महारस, उपरस, धातु, उपधातु रत्न, विष उपविष आदिको शोधन मारण प्रयोग सम्बन्धी अध्ययन ।
 - ५.२. सामुद्रिक द्रव्यहरूको परिचय तथा शोधन मारण आदिका साथै प्रयोग विधिको अध्ययन ।
 - ५.३. औषधि कल्पना, औषधि निर्माणशाला सम्बन्धी शास्त्रीय एवं आधुनिक ज्ञान, औषधि बनाउँदा अपनाउनु पर्ने सावधानी सम्बन्धी विवेचनात्मक अध्ययन । औषधि भण्डारण सम्बन्धी ज्ञान ।
 - ५.४. औषधिहरूको गुणस्तर मापन, WHO GMP, अन्तराष्ट्रिय Quality Control मापदण्ड
६. स्वस्थवृत्त :-
 - ६.१. आहार भोजन, पथ्यापथ्य आहार विशेषायतन, आहार प्रविचार, पांचभौतिकत्व, आहार—काल आदि ।
 - ६.२. भूमि, जल, वायु तेज, वातावरणिय स्वास्थ्य ।
 - ६.३. दिनचर्या, ऋतुचर्या, बिहार, योग ध्यान आदि ।
 - ६.४. व्याधिक्षमत्व, व्याधि प्रतिरक्षात्मक उपाय, जनपदोद्धवंश, परिवार नियोजन आदि ।

खण्ड ख

५० अङ्क

७. रोग विकृति विज्ञान एवं अगद तन्त्र :-
 - ७.१. रोगत्पत्ति क्रम, निदान पंचक, दोष दुष्य, स्रोतस, रोग एवं रोगी परीक्षण, निदान आधुनिक प्रविधि, महत्व, संक्रमण जन्य जीवाणुहरू बेक्टेरीया, भाइरसहरू आदिको ज्ञान ।
 - ७.२. अगद तन्त्र, एवं व्यवहारायुर्वेद स्थावर, जागम, रसायनिक, कृत्रिम विष, उपविष, परीक्षा एवं बिषाक्त प्रभावको ज्ञान र चिकित्सा। घाउ चोटपटक शव परीक्षणका प्रचलित ऐन कानूनहरू ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग, लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद समूह, जनरल आयुर्वेद उप समूह अधिकृत स्तर नवौं तह कन्सल्टेण्ट आयुर्वेद विज्ञ पदको खुला र अन्तरतह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

८. काय चिकित्सा :-

८.१. रोग निदान, चिकित्सा षड्विध उपक्रम, (क्रिया काल) ।

८.२. संस्थानिक रोग निदान, पूर्वरूप, रूप, उपशय, सम्प्राप्ति, चिकित्सा व्यवस्था, उपद्रव पथ्य पथ्यादि व्यवस्था ।

८.३. रसायन, बाजिकरण, नैष्ठिकी चिकित्सा ।

८.४. आत्यायिक अवस्थाहरुको निदान एवं चिकित्सा व्यवस्था ।

८.५. पंचकर्म अन्तर्गत पूर्वकर्म, प्रधानकर्म, पश्चातकर्म, पंचकर्म योग्य व्याधि, पंचकर्म निषेध, विभिन्न पंचकर्म संग सम्बन्धित उपक्रमहरु ।

९. शल्य/शालक्य तन्त्र :-

९.१. शल्यतन्त्र सम्बन्धि व्रण शोथ, दग्ध, सद्योव्रण, अर्बुद, अस्थिभग्न, सन्धिच्युत आदिको निदान तथा चिकित्सा एवं क्ष-किरण, अष्टविध, षष्ठी उपक्रम र शल्यमा प्रयोग हुने यन्त्र तथा शस्त्रहरु तथा निर्मलीकरणको ज्ञान क्षरसुत्र एवं क्षारकर्मको ज्ञान ।

९.२. शालक्य यन्त्र

९.३. उध्वजन्तुगत मुख, नेत्र, कर्ण, नासागत रोहरुको निदान र उपचार पद्धतिको अध्ययन ।

१०. स्त्री रोग, प्रसूती तन्त्र एवं बालरोग :-

१०.१. प्रसूती तन्त्र तथा स्त्री रोग: गर्भधारण, बीज प्रसव कर्म, सूतिका व्याधि, स्त्री रोग, मूढभर्ग, गर्भ विकृति आदि स्त्री रोगहरु अन्तर्गत कष्टिव, प्रदर आदि रोगहरुको निदान एवं चिकित्सा कौमारभृत्य सम्बन्धी विकास, रोगहरु एवं चिकित्सा व्यवस्थाको अध्ययन ।

द्रष्टव्य: १. प्रश्न योजना

खण्ड	प्रश्न र पूर्णाङ्क	जम्मा अङ्क	पूर्णाङ्क
क	२ प्रश्न x १५ अङ्क १ प्रश्न x २० अङ्क	५०	१००
ख	२ प्रश्न x १५ अङ्क १ प्रश्न x २० अङ्क	५०	

पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति: २०८१/०५/२६